

**TXOSTENA
MEMORIA
MEMOIRE
2023**

**EUSKO
IKASKUNTZA**
Asmoz ta Jakitez

TXOSTENA
MEMORIA
MEMOIRE
2023

**EUSKO
IKASKUNTZA**
Asmoz ta Jakitez

www.eusko-ikaskuntza.eus

EUSKO IKASKUNTZA

Memoria 2023 / Eusko Ikaskuntza. – Donostia : Eusko Ikaskuntza, 2024. – 124 or. : ir. ; 23 cm.

ISSN: 0213-8662

1. Eusko Ikaskuntza I. Tit.

06 Eusko Ikaskuntza

Erakunde hauen babesarekin: Arabako Foru Aldundia, Bizkaiko Foru Aldundia, Gipuzkoako Foru Aldundia, Nafarroako Gobernua, Eusko Jaurlaritza eta Zientzia, Berrikuntza eta Unibertsitate Ministerioa.

**EUSKO
IKASKUNTZA**
Asmoz ta Jakitez

EUSKO IKASKUNTZA - SOCIEDAD DE ESTUDIOS VASCOS - SOCIÉTÉ D'ÉTUDES BASQUES - BASQUE STUDIES SOCIETY

Bergara, 19. 20005 Donostia

www.eusko-ikaskuntza.eus e-mail: ei-sev@eusko-ikaskuntza.eus

Lege Gordailua: SS – 0512/04

Fotokonposaketa: Belén Moreno

Inprimaketa: Fasprint (Donostia)

| 2023 TXOSTENA

Funtzio eta balio bikoitza du urteko txostenak gure erakundearentzat: alde batetik, urte osoko jardueraren berri ematen digu; oraingo honetan, 2023koarena. Bestetik, talaia batetik begiratzearen antzekoa da Txosten bakoitza, aukera ematen baitu egindako bideari begiratu eta indarrak berritzeko, euskal gizartearen garapen kulturala eta zientifikoa sustatzeko gure ekinean aurrera egiteko.

Iragan ekitaldian, heldutasun-maila handia lortu dute Eusko Ikaskuntzaren XVIII. Kongresuaren ondoren abian jarritako ikerkuntza eta gizarte berrikuntzako zenbait proiektuk. Bost urte eta gero, Aniztasunaren kudeaketa demokratikoa Nafarroan programak jasotako ondorioak eta proposamenak aurkeztu ditu. Hezkuntza egitasmoari dagokionean, eta gai korapilatsua izan arren, aurrera egin da eragileen eta lurraldeen artean elkarrizketa- eta adostasun-guneak sortzeko ahaleginean. Euroeskualde Atlantiarreko gazteei ere ahotsa eman zaie mugaz gaindiko egitasmo baten bidez, euren iritzia, kritikak eta beharrak adieraz ditzaten, eta geroari ekiteko prestatu gaitezten, bizitzeko, harremanetarako eta kontsumitzeko modu berriak bilatuz. Zeregin horretan, oso emankorrak izan dira GizarteLAB gizarte berrikuntzako programak eskaini dituen emaitzak. Lurralde Orekari buruzko programak, berriz, Herri Txikien Akademiaren eraketa ekarri du. Eta ezin aipatu gabe utzi, bestalde, Eskubide Kulturalen eta partaidetza- zein gobernantza-politiken inguruko proiektuak eta Euskal nortasuna(k) XXI. mendeari begira delakoak egindako ekarpen esanguratsuak.

Programa horien guztien gaineko edukiak barnebilduko ditu 2024ko udazkenean Gasteizen egitekoa den Eusko Ikaskuntzaren XIX. Kongresuak. Ziurgabetasuna nagusi den une historiko honetan, honako hau proposatuko du Kongresuak: garai berriek dakarzkiguten erroñkei aurre egiteko moduak aztertu, birformulatu eta prestatzeko proposamenak. Eredu sozioekonomikoa eta jasangarritasuna, gizarte-kohesioa eta Euskal Herriaren lurralde-antolamendua, horra zein diren erroña nagusiak.

Gure erakundearen posizionamendu estrategikoari dagokionez, berriz, erreferentziatzko zenbait erakunderekiko lankidetzak-lerroak prestatu ditugu, elkarlanerako hitzarmenen bidez. Bazkideen partehartzea, eduki zein proposamenen gizarteratzea eta finantza egonkortasuna ere helburu izan ditu gure erakundeak 2023an.

Ezinezkoa zatekeen lan hori guztia aurrera eramatea Eusko Ikaskuntzako kide zaretenon partaidetzarik eta konpromisorik gabe. Eskerrik asko, beraz, denoi!

Ana Urkiza Ibaibarriaga
Lehendakaria

SARRERA

Eusko Ikaskuntza 1918an sortu zen Arabako, Bizkaiko, Gipuzkoako eta Nafarroako aldundien ekimenez. Erakunde zientifiko-kultural gisa aitortua dago euskal eremu osoan eta zuzeneko harremana du bere inguruko administrazio guztiarekin. Euskal Herriko gizarteak eta lurraldeek planteatutako etorkizuneko erronkei erantzun bateratzaileak eta berritzaileak eskaintzeko sortu zen, gizarte- eta lurralde-koheretza lortzea helburu zuela.

Mandatu hori erabat indarrean dago oraindik, gaur egungo gizarte moderno eta konplexuaren behar eta eskaera berrietara egokituta, jakina. Eusko Ikaskuntzak hausnarketa partekatua sustatzen du, eta, horretarako, ezagutza eta adimen kolektiboa aktibatzen ditu. Izan ere, gizarte ahaldunduz du, aipatutako erronkei erantzun globalak eta integratzaileak eskaintzeko, kontuan hartuta lurraldeen berezitasuna eta aniztasuna, genero-ikuspuntua eta independentzia ideologikoa. Herritar, erakunde, eragile eta adituen artean zubi-lana eginez, gure gizartearen etorkizuna irudikatzen du, eta aurrea

hartzen saiatzen. Errealitate berriak behatzeko, ikertzeko, esperimentatzeko eta gizarteratzeko programak lantzen ditu; erronkak identifikatzen ditu; beharrezko sozialak aztertzen ditu, eta, horrekin guztiarekin, **proposamen berritzaileak eta aurreratuak** prestatzen ditu.

Egun, Eusko Ikaskuntzaren XVIII. Kongresuko (2018an egin zen, erakundearen mendeurrenaren urtean, hain zuzen) lanetik ateratako Liburu Zuria erreferentziatzen hartuta, Euskal Komunitate Globalarentzat oinarritzeko diren eta funtsezko balioa duten alderdiei buruzko proiektuak sustatzen ari da Eusko Ikaskuntza.

Helburu horietan sakontzen lagundu digu 2023an garatutako Kudeaketa Planak.

Oinarrizko printzipioak

- Diziplinartekotasuna
- Lurraldeen arteko lotura
- Herritarrekiko harremanak
- Belaunaldien arteko batasuna
- Erakundeen arteko lankidetzeta
- Euskararen erabilera bermatzea
- Genero-ikuspegia
- Independentzia ideologikoa
- Nazioartekotzea

Eusko Ikaskuntzaren ezaugarriak

Bere ezaugarri eta berezitasunei esker, Eusko Ikaskuntzak kokagune pribilegiatua du euskal ekosistema zientifiko eta kulturean, eta posizio horretatik laguntzen du gure gizartearen etorkizuna eraikitzen:

- Gure herriaren garapenerako **estrategikoak diren gaiak** lantzen ditu; horretarako, **agenda propioa** zehaztu eta kudeatzen du.

- **Kalitatezko egitasmoak** garatzen ditu; lortzen dituen emaitzek eta egiten dituen proposamenek oinarri akademiko-zientifiko sendoak eta kontrastatuak dituzte.
- **Ikerketa-metodologia aurreratuak** erabiltzen ditu, etorkizuna prestatzeko edota trantsizioak kudeatzeko beren-beregi prestatutakoak.
- Helburutzat du egitasmoak prestatzeko fase guztiak **modu integratuan** antolatzea: **behaketa + ikerketa + esperimentazioa + sozializazioa**.
- Ikerketa eta proposamenak interes komunera bideratzen dira, sozializazio edo prestakuntza bidez, **hartaileak ahalduntzeko**.
- **Herri-ikuspegia da bere jarduketan ardatz**. Erreferentea da euskal lurralde guztiak hartzen dituzten eta integrazioa helburu duten egitasmo orokorretarako.
- **Harreman-sare zabala** eta parte hartzeko eredu irekia ditu indargune nagusi.
- **Lankidetzan aritzeko gaitasuna** du, eta ikuspegi plurala bermatzen du.

EUSKO IKASKUNTZAREN JARDUERA ZIENTIFIKOA

Eusko Ikaskuntzaren jarduera zientifikoak euskal gizartearen beharrian sozialei erantzuten die, eta ikuspegi orokorra duten epe luzerako politika publikoak bideratzen laguntzen du. Horretarako, gizarte zibilaren adimen kolektiboa aktibatzen du, iraultza teknologiko globalaren testuinguruan etorkizun posible eta desiragarriak bistaratuz.

XXI. mendeko errealitateak eta beharrianak kontuan hartuta, Eusko Ikaskuntzak egokitu eta eguneratu egiten du 1918an bere sorrera eragin zuen misioa; hau da, **garapen soziala, ekonomikoa eta kulturala sustatzeko tresna estrategikoak eta irismen handikoak eskaintzea**. Erakunde publikoekin, eragile politiko eta sozialekin eta herritarrekin lankidetzat estua ezarrita, **gizarte-berrikuntza** oinarritzko zutabe du gizartearen, herritarren eta lurraldeen ongizatea eta haien ahalmen guztien garapen jasangarria lortzeko.

Bere jarduera zientifikoak oinarri hauek ditu, labur azalduta:

- **Pentsamendu ireki**, plural eta independenterako **guneak sortzen** ditu euskal gizartearen testuinguruan eta eremu globalean.
- Behaketatik abiatuta, **ezagutza aplikatuaren azterketa, ikerketa eta sustapena bultzatzen ditu**.
- Gizartearen erronka estrategikoen inguruko analisia eta hausnarketa sustatzen ditu eta **erantzun berritzaileak eskaini**. Euskal Herria gizartetik abiatuta eta gizartearekin bat eginda eraldatzea ahalbidetzen du.
- Gizarte-sarearen antolaketa katalizatzen du, **kohesioa sustatzeko**.
- Berdintasun-irizpideekin dihardu eta **belaunaldien arteko** lana sustatzen du.
- Elkarlanean aritzen da erakunde eta elkarteekin **jakintza-sareak** sortzeko.
- Hainbat komunikazio- eta zabalkunde-euskarri erabiltzen ditu, **sortutako ezagutzaren sozializazioa** bermatzeko.

Irtenbideak aztertzea, proposamenak prestatzea eta interes komunekiko ekimenak sustatzea dira Euskal Komunitate Globalaren zerbitzura jartzen dituen lanerako programen ardatzak, betiere hainbat ikuspegi eta planteamendu aintzat hartuta eta partaidetza zabal eta anitza bermatuta.

Arlo estrategiko bakoitzean kalitate zientifikoa eta bikaintasuna bermatzen du Ikerketa Egitasmo Batzordeak (IEB), zeina kudeaketaz eta dinamizazioaz arduratzen diren barne-eragileek eta kasuan kasuko arloan ibilbide ezaguna duten kanpoko profesionalak osatzen duten. IEbN parte hartzen dute, halaber, Eusko Ikaskuntzaren zuzendaritzak eta Kontseilu Errektoreko hiru ordezkarik.

Ekitaldi honetan, “Herri Txikien Akademia” proiektua ebaluatu eta onartu du batzorde horrek.

Proiektu estrategikoak

Bederatzi lan-programa jorratu ditu gure erakundeak 2023an:

- Aniztasunaren kudeaketa demokratikoa Nafarroan
- Euskal nortasuna(k) XXI. mendera begira: 2050 helburu
- Gazteak Mugaz Gaindi
- GizarteLAB: trantsizioak bultzatuz
- Hezkuntza-sistema: etorkizuna elkarrekin lantzen
- Eskubide kulturalak: parte-hartze eta gobernantzarako politikak
- Herri Txikien Akademia
- Nafarren arteko balio partekatuak
- Ongizate-ereduak Euskal Herrian

Eusko Ikaskuntzak garatutako proiektu horiek guztiak bat datoz Nazio Batuen esparruan ezarritako Garapen Jasangarrirako Helburuekin (GJH), eta, zehazkiago, 2030 Agendarekin; izan ere, Agenda horrek finkatzen ditu eragileen artean lortu beharreko helburuak, herritarren, erakundeen eta instituzioen arteko konpromiso globalaren testuinguruan.

Proiektu estrategikoak datuetan

5.528
pertsonek
harreman-sarea

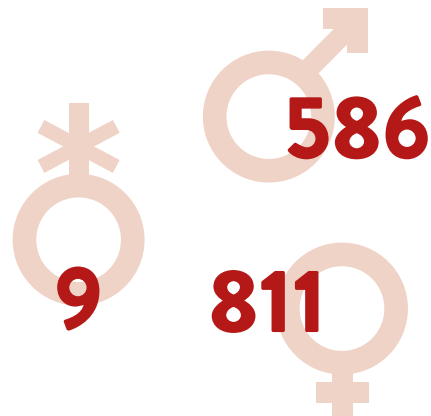
Aurrez aurreko
ekitaldi kopurua

37

Aurrez aurreko
partaideak

1.406

Proiektu estrategikoak irudietan

Eusko Ikaskuntzaren jarduera zientifikoa

Aniztasunaren kudeaketa demokratikoa Nafarroan

2019an jarri zen abian Eusko Ikaskuntzaren ekimenez eta Nafarroako Foru Gobernuaren babesa izan du orduz geroztik. Bi ardatz izan ditu programa honek: batetik, bizikidetza eta aniztasuna, eta, bestetik, haien kudeaketa demokratikoa, adostutako gutxieneko premisa batzuk bilatuz.

Azaldutako kezkak eta iradokizunak bildu, eta proposamen-sorta bat prestatu zuen Eusko Ikaskuntzako Talde Eragileak, administrazioari, Nafarroako gizarteari eta alderdi politiko guztiei helarazteko.

Helburuak:

- Nafar nortasunaren elementu bateratzaile onartuenak edo herritar gehienek onartzeko aukera gehien dituztenak zehaztea.
- Nafarroako herritarren artean zatiketa edo gatazka iturri izan daitezkeen nafar nortasunaren osagaiak identifikatzea (elementu dibergenteak).
- Elementu bateratzaileak indartzeko ekimen eta foro egokienak definitzea, baita erantzukizun handiagoa izan beharko luketen erakunde, talde edo komunitateak ere.
- Desadostasunak sortzen dituzten elementuak gainditzeko eta adostasun berriak lortzeko ekintza eraginkorrenak finkatzea, talde, erakunde edo komunitate arduratsuenak definituz.

2023ko jarduerak

Desberdinen arteko mintegia

Martxoaren 9an, proiektuko zenbait adituk eta eragilek topaketa bat egin zuten Nafarroako Unibertsitate Publikoan, Talde Eragileak prestatutako proposamenak aztertzeko. Nafarroako lurraldearen aniztasuna ordezkatzan duten hainbat laguni bidali zitzairen ekitaldirako deialdia, betiere haien arteko oreka zainduz alderdi hauei zegokienez: lurraldea, generoa, nortasun nazionala, kultura, erlijioa eta ideologia. Ekarpen berritzaileak (eta kritikoak) jaso ziren mintegiko bi gai-multzotan: Konfiantza, kohesioa eta adostasuna, eta Euskara eta nortasun nazionalak.

Txostenaren aurkezpena

Ekainaren 22an aurkeztu zen Aniztasuna eta bizikidetza Nafarroan: euskara eta nazio-identitateak liburua, zeinak lan-programaren deskribapena, ondorioak eta proposamenak jasotzen dituen. Aurkezpenean izan ziren Ana Ollo –Foru Gobernuako Herritarrekiko Harremanetarako jarduneko kontseilaria–, Julen Zabalo eta Amaia Nausia –proiektuaren zuzendari zientifikoa eta arduraduna, hurrenez hurren– eta Isabel Elizalde, Eusko Ikaskuntzako Nafarroako Lehendakariordea.

Euskal nortasuna(k) XXI. mendera begira: 2050 helburu

Ikerketa-proiektu honek XXI. mendeko euskal herritarren nortasun kolektiboaren eraikuntzaren inguruko eztabaida eta hausnarketarako gunea eskaini nahi du. Euskal gizartearen nahiak eta gizarteak baloratzen dituen elementuak ezagutaraziz, gizarte justuago, kohesionatuago eta gizatiarrago bat eraikitzen lagundu asmoz.

2022-2024 bitartean burutzea aurreikusi duen egitasmo hau hiru fasetan gauzatzen ari da, fase bakoitzak bere helburu zehatzak izanik. Lehen fasean, gaiaren inguruan antzeman daitezkeen joerak identifikatu eta aztertu dira; bigarrean, gaiaren ezagutzan sakontzeaz gain, etorkizunerako proposamenak egitea bilatu da; eta hirugarren fasean, jasotako proposamenen kontrastea egitea espero da. Emaitzak Eusko Ikaskuntzaren XIX. Kongresuan aurkeztuko dira.

Metodologia

Gaiaren inguruko diskurtsoak aztertzeko eta etorkizunera begira baliagarriak diren ondorioak ateratzeko nagusiki, Oinarritutako Teoria edo Grounded Theory ikerketa metodoan oinarritu da.

Informazio-iturri nagusiak herritarrak izan dira: jatorri, adin, genero, ikuspuntu, ezagutza askotariko pertsonak; nortasun-gaietan adituak eta eskarmentudunak; eta baita euskal nortasun-elementuak sortzen dituzten pertsonak, elkarteak, eragileak eta instituzioak ere.

Errealitatea ikuspuntu desberdinetatik aztertzeko helburuarekin, informazioaren bilketa teknika desberdinak erabiliz egin da.

2023ko ekintzak

2023ko urtarrila-azaroa bitartean, eztabaida-gaiaren eraikuntzan eta lanketan jardun dugu, hau da, jasotako informazioa ikertzen, osatzen eta kontrastatzen. Horretarako, ondorengo ekintzak burutu ditugu: Delphia, sakoneko elkarrizketak, gazteekin eztabaida-taldeak, eta, lehen emaitzen aurkezpen eta kontrasterako lan-saioak.

Informazioa osatzeko, lau eztabaida-talde antolatu ditugu, Baionan, Leioan, Idiazabalen eta Gasteizen. 17 eta 25 urte bitarteko 23 gaztek hartu dute parte. Emaitzen lehen kontrastea 2023ko uztailearen 6an egin genuen, Soziologia eta Zientzia Politikoaren XII. Euskal Kongresuan eta irailaren 28an Eusko Ikaskuntzak online antolatutako saio batean.

Etorkizunerako proposamenak, berriz, urriaren 27an Donostian egindako mintegi ireki batean landu genituen.

Ekintza hauetan ikusi da euskal nortasunaz eztabaidatzeko eta hausnartzeko gogoia badagoela. Burututako ikerketa teknika guztietan, norbanako zein talde ekintzetan, jaso den balorazio bat izan da.

Eusko Ikaskuntzaren jardura zientifikoa

Gazteak Mugaz Gaindi

Egitasmo hau Eusko Ikaskuntzak, Nafarroako Gazteriaren Kontseiluak eta Insup Formation-ek bultzatu zuen ABEN Euroeskualdearen laguntzarekin, Euroeskualdeko gazteen artean harremanak estutzeko helbururekin, elkarren arteko harreman sozialak, ekonomikoak eta kulturalak sustatzeko.

Helburuak:

- Euroeskualdeko lurraldeetako gazteen lankidetzeta eta ahalduntzea bultzatzea, balio partekatua identifikatuta.
- Euroeskualdeko lurraldeen artean elkar ezagutza indartzea, lurralde-proiektu espezifikoak identifikatuta.
- Mugaren bi aldeetako gazteen arteko harremanak sustatzea.

Programa hau aurrera eramateko, GizarteLAB gizarte-berrikuntzako metodologia erabili zen, Eusko Ikaskuntzak diseinatu eta garatu. Horri esker, hainbat teknika landu ziren, hala nola, aurreiritziak iritzi bihurtzeko dinamikak, eta bizitzaren, etorkizunaren, enpatiaren, pertsonen eta abarren gaineko mapak. Gainera, prototipo azkar baten bidez, parte-hartzaileek ekintza pilotuak diseinatu zituzten, bakoitzak bere eremuan ekimenak bultzatzeko.

2023ko jarduerak

Urtarrilaren 20an, zenbait saio egin ziren Iruñeko gazteekin elkar ezagutzeaz, aurreiritziez eta estereotipoez; otsailaren 24an, berriz, hizkuntza eta kultura partekatuz,

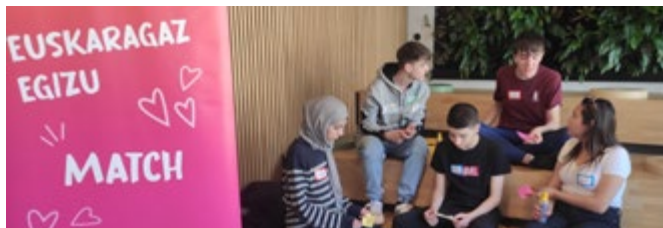
Baionan; martxoaren 24an, gazteriaren ongizateari eragiten dioten faktoreez. Beran, eta apirilaren 28an, jasangarritasunaz eta trantsizio ekologikoaz Hendaian.. Eta, azkenik, maiatzaren 26an, emaitzak, ondorioak eta proposamenak azaldu zitzaizkien parte-hartzaileei, osoko bilkuran, Irunen.

Ondorioen aurkezpena

Uztailaren 12an, Donostian, programaren ondorioak aurkeztu ziren. Horien artean, azpimarratzekoa da identitate kultural partekatua dagoela, euskara eta euskal kultura funtsezko elementu direla. Euroeskualdearen ahalmen kultural, sozial eta ekonomikoaz jabetzen dira, baina oztipo administratibo eta juridikoak deitoratzen dituzte. Garraioan, eta etxebizitzan mugaren bi aldeetan dauden defizitak ere aipatzen zituzte. Parte-hartzaileek kontzientzia osoa zuten ingurumen-erronkei buruz, eta adierazi zuten ingurumena gehiago errespetatzen duen eredu-aldaketa egiten lagundu nahi dutela.

Antolatzaileen iritziz, lagungarri izan zen programa Euroeskualdeko gazteen arteko nortasun kulturala sendotzeko, gizartearen partaidetza sustatzeko eta, azkenik, ekintzailetzaren eta berrikuntzaren aldeko kultura bultzatzeko.

GizarteLAB: trantsizioak bultzatuz

GizarteLAB Eusko Ikaskuntzak diseinatu eta bultzatutako gizarte-berrikuntzako programa da, trantsizio demografikoak eta ekologikoak planteatzen dituzten erronkei eman beharreko erantzunetan aurrea hartzeko. Proiektu horrek arreta berezia jartzen du trantsizio-gaitasunen garapenean eta ekimen esperimentalen diseinuan, trantsizioen agenda bat egituratzeko herritarren ikuspegitik.

Horrez gainera, tokian tokiko (hiria, herria, etab.) ahultasunak ebaluatzea, irtenbide-ereduak zehaztea eta esperientziak arian-arian ezartzea proposatzen da.

Helburuak:

Helburu orokorra da herritarrak gaitasun sozialetan trebatzea, etorkizun hurbileko erronkei aurre egin ahal izateko, eta, aldi berean, adimen kolektiboa garatzea eta erakundeekiko lankidetzaren hobetzea.

2023ko jarduerak

Bilbo: Euskaragaz egizu match

Apirilean eta maiatzean, euskararen inguruko iritziak eta esperientziak partekatzeko elkartu ziren 16-24 urte bitarteko zenbait gazte, guztiak ere Bizkaian bizi zirenak eta jatorriz zortzi herrialde desberdinetakoak. GizarteLAB metodologia aplikatuz, gazteek euskararekiko duten jarrera hobera alda daitekeela frogatu zuen ekimenak, oztopoak eta aurreiritziak gaindituz.

Irun: endREDatu

Maiatzean, gizarte-berrikuntzako endREDatu ekimena egin zen Irunen, Eusko Ikaskuntzak eta Plaiaundi Institutuak antolatuta, Gipuzkoako Foru Aldundia eta Irungo Udala laguntzaile zirela. Bikoitza izan zen ekimenaren erronka, eta bi arazo izan zituzten aztergai: Irungo hirugarren sektorean belaunaldiarteko erreleboaren premia, eta udalerriko migratzaileen partaidetza baxua.

Legazpi loratzen

Esperientzia eraldatzaileak aplikatzen jarraitzen du Legazpiko Trantsizio Komunitateak. 2023an, belaunaldiarteko kohesioa eta ingurumen-sentsibilizazioa sustatzeko ekimen bat antolatu zuen. Zenbait adin-tarte eta taldetako pertsonak hartu zuten parte lantegietan, non plastikozko botilekin loreak egin zituzten. Ondoren (azaroaren 10ean), herriko zenbait txokotan «landatu» zituzten botilak, jai-giroan. Jende ugari hartu zuen parte «landatze» ekitaldian.

Mutiloa

Urrian eta azaroan, GizarteLABek «Mutiloarrak elkar zaintzen» ekimena egin zuen Mutiloan, bi gai hauen inguruan: herriko trantsizio-ahalmen sozialak, eta belaunaldiarteko laguntza-komunitate bat sortzeko premia.

Eusko Ikaskuntzaren jarduera zientifikoa

Herri Txikien Akademia

Interes komunak dituzten herrien artean gogoeta bultzatzeko, ezagutza zabaltzeko eta lankidetzaz sortzeko gunea da Herri Txikien Akademia, Eusko Ikaskuntzaren Lurralde Oreka lan-programaren baitan dagoena.

Hona Akademiaren xedea: partaidetza zabala sustatzea eta landa-ingurune herriarrei eta ekintzaileei protagonismoa ematea, elkarlanean jarriz gai espezifikoak jorratzen dituztenak eta erabakitzeko ahalmena duten administrazio eta botere publikoetako ordezkariak.

Helburuak:

- Landa-ingurunearekiko eta herri txikien etorkizunarekiko kezka partekatzen duten eragileak erakartzea.
- Ezagutzak transmititu eta transferitzeko gune bat sortzea.
- Proiektuak eta esperientziak trukatzeko, eta proposamen berriak prestatzea.

2023ko jarduerak

Herri txikietako errotzea

Ekimenaren xede nagusia da lotura sendoagoak eraikitzea pertsonen, familien zein jardueraren ekonomikoen eta haiek errotuta dauden udalerriaren artean. Ikuspegi kualitatiboa eta kuantitatiboa lantzen ditu ikerketak, zeinak lurraldeko landa-eremuko herritarren egoera demografikoaren azterketa zehatza egin duen, Arabako Foru Aldundiaren laguntza tarteko.

Herri txikietako tokiko merkataritza

Araba, Gipuzkoa eta Bizkaiko udalerrri txikietako merkataritza-egitura aztertzeari buru-belarri ekin dio Akademiak, Eusko Jaurlaritzako Merkataritza Zuzendaritza laguntzaile izan duelarik. Ekimenaren lehen fasearen helburua aukeratutako inguruetak merkataritzaren egungo egoera ezagutzea, eta potentzialitateak atzematea izan da. Bigarren fasean, berriz, merkatarien eta kontsumitzaileen beharrak eta eskariak jasoko dira. Datu horiez baliaturik, estrategia zehatz batzuk prestatuko dira 2.000 biztanletik beherako udalerrietan merkataritza jasangarria bultzatzeko.

Auzolangi(l)tza: argitalpena eta ikus-entzunezkoa

Auzolanaren kulturaren inguruko esperientzia berritzaile bat bultzatu du Eusko Ikaskuntzak, Tolomendi eta Huhezi Koop E. erakundeekin batera eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzaz. Auzolanen jarduteko gidaliburu praktiko bat idatzi zen, egindako lan-saioak, lantegiak eta gogoetak biltzen dituena.

Urriaren 5ean, bestalde, Auzolangiltza proiektuari buruzko dokumental bat aurkeztu zen Alegian. Iker Iriarte eta Pablo Dendaluzeko filmaren egoileak.

Hezkuntza-sistema: etorkizuna elkarrekin lantzen

2018an egin zen Eusko Ikaskuntzaren XVIII. Kongresuko ondorioei jarraikiz, etorkizuneko hezkuntza-sistemari buruzko eztabaidagune bat sortzea, desadostasunak kudeatu eta adostasunak garatzen laguntzea du helburu ekimen honek. Eztabaidei esker, Euskal Herriko hezkuntza-sistemei buruz liburu zuria idatziko da.

Helburuak:

- Hezkuntzarekin lotutako arazo eta lehentasun nagusiak identifikatzea, eragileekin elkarlanean, eta haren kontzeptualizazio partekatuan sakontzea, eraldaketarako proposamenak prestatzeko.
- Esparru partekatua adostu eta eraikitzea proiektua garatzeko, Euskal Herriko eragileekin eta interes-taldeekin batera.
- Lurralde eta erakunde bakoitzean garatzen diren prozesuetan laguntza ematea, garapen sinergikoak eskainita.
- Hezkuntzari buruzko hausnarketaren beharra sustatzea gizartearen.

2023ko jarduerak

Udako ikastaroa

Uztailaren 19an, euskal curriculumari buruzko eztabaida egin zen, Baionan, UPV/EHUren mugaz gaindiko ikastaroak antolatuta. Saioaren izenburua: «Hezkuntza etorkizuneko jendartea kohesionatzeko tresna: euskal curriculumaren ber-irudikatzea». Hezkuntza-sisteman euskara eta euskal kultura nola transmititu izan zen gogoetaren ardatza; bestalde, euskal curriculumaren kontzeptua berritzeak Euskal Herria kohesionatzeko eta biziberritzeko duen garrantzia ere jorratu zen.

Foroa: Etorkizuna elkarrekin eraikitzen

Euskal hezkuntza-sistemari buruzko programaren fase berri bati ekin zitzaion irailaren 30ean, Irungo Ficoban egindako foroan. Hezkuntza-etapa bakoitzari buruzko berariazko eztabaidak egin ziren, Euskal Herriaren eta sistemaren beraren gizarte- eta lurralde-kohesioa bultzatzearren, eta etapa horiek guztiak biltzen dituen ekosistemaren definizio bateratua egiten saiatu ziren. Xedea: Euskal Herriko lurralde guztiak kontuan hartzen dituen hezkuntza-eremu bat sortzeko ekimen sistematikoak sustatzea.

Eusko Ikaskuntzaren jarduera zientifikoa

Segregazioa gogoetagai

Beren agendan hezkuntza-sistemaren modernizazioa duten erakundeei lagundu nahi izan die Eusko Ikaskuntzak. Hala, 2021aren amaieran, Eusko Legebiltzarrean aurkeztu zuen arlo horretako lan-programa, eta sinposio bat antolatu zuen Gasteizen, Eusko Jaurlaritzarekin elkarlanean.

2022an segregazioa definitzea eta hura gainditzeko bideak marraztea itun sozial zabal eta integratzaile baten bidez, izan ziren antolatutako bi foro parte-hartzaileen helburuak.

Eusko Ikaskuntza eta Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak antolatutako lehen foroan, «Segregazioari nola erantzun hezkuntza-sistematik» izenburupean, gizartearen askotariko iritziak jaso zituen erantzun partekatu bat emateko helburuarekin. Erantzun hauetatik laburpen-agiri batean definizioak, erronkak eta jarduera-lerroak jaso ziren. Txosten hori izan zuen oinarri bigarren jardunaldiak, non hezkuntzako profesionalek, sektore publikoko kudeatzaileek eta zenbait alorretako eragileek hartu zuten parte. «Segregazioaren ezaugarritze eta ulermen partekatua. Erronkak kudeatzeko proposamenak» txostenean jaso ziren prozesuaren emaitzak.

2023ko jarduerak

Segregazioari nola erantzun hezkuntza-sistematik?

Martxoaren 4an, hezkuntza-sistemako segregazioaz aritu ziren zenbait espezialista eta gizarte-eragile Eusko Ikaskuntzak eta Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak Bilbon antolatutako jardunaldi batean. Eskola-segregazioa aztertu eta jorratu zuten topaketan, eta atzemandako erronkei aurre egiteko zenbait proposamen egin zituzten bertaratu zirenek.

Bi txosten aurkeztu ziren ekitaldian: Bartzelonako Unibertsitate Autonomoko Xabier Bonalen «Desberdintasun sozioespazialak Euskadiko hezkuntzan», eta Eusko Ikaskuntzako Idoia Fernándezen eta Beatriz Akizuren «Segregazioaren ezaugarritze eta ulermen partekatua. Erronkak kudeatzeko proposamenak».

Ondoren, gogoeta sustatzeko zenbait gako, behar eta proposamen aurkeztu zituen Deustuko Unibertsitateko Eduardo Ruiz-Vieitez irakasleak; Juanjo Falcó, berriz, eskola-segregazioari aurre egiteko ezinbesteko elementuez jardun zen. Segregazio-mota horren aurkako Kataluniako hitzarmenaren arduraduna da Falcó. Azkenik, etorkizunaz ere mintzatu ziren, Euskal Herrian gaur egun abian diren esperientziak eta jarduerak oinarri harturik.

Eskubide kulturalak: parte-hartze eta gobernanzarako politikak

2021az geroztik, programa honen helburu nagusia da politika kulturalak eraberritzeko proposamenak egitea, eskubide kulturalak bermatzeko eta gauzatzeko.

Helburuak:

- Euskal Herri osora hedatzea eskubide kulturaleri buruzko eztabaida, sakontzea politika kulturalen euskarri gisa haiek duten eginkizunen azterketa, eta egokitzea euskal kulturaren egungo beharretara.
- Euskal Herriko eskubide kulturalen egoeraren diagnostikoa egitea, esplorazio-ikerketa baten bitartez.
- Gogoeta kolektiboa egitea kulturaren eginkizun eraldatzaileaz.
- Politika kultural aurreratuei buruzko jarduera orokor egokiak bilatzea eta hedatzea, eta gure herriko kultura-politikak eraberritzeko eraginkorrak diren jarduera-proposamenak biltzea.

2023ko jarduerak

Bi jardunaldi egin ziren 2023an, Iruñeko eta Bilboko udalekin elkarlanean. Txosten honetako 25. eta 26. orrialdeetan daude topaketa horiei buruzko informazioa.

Txostena

Benat Gaztelurrutiak landu zuen eskubide kulturaleri buruzko txosten bat. Txostenaren oinarri, hainbat elkarrizketa erabili zituen, lurralde guztietako eta alor askotako espezialistei eginak (historia, zuzenbidea, sorkuntza, edizioa eta antolakuntza).

Politika kulturaleri buruzko nazioarteko mintegia

Azaroaren 14an, Kultur politika aurreratuen esperientziak kultur eskubideen ikuspuntutik izenburuko nazioarteko mintegia egin zen Andoaingo Martin Ugalde Parkean. Eusko Ikaskuntzak antolatuta, Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzaz. Frantziako, Belgikako, Costa Ricako, Kolonbiako eta Brasilgo zenbait politika kultural aurreratu aztertu ziren. Ondoren, mahai-inguru bat egin zen Euskal Herriko eskubide kulturalen gainean.

Euskal artisten I. Mintegia

Urriaren 21ean, euskal artisten I. Mintegia egin zen, Oiartzunen. UEUK eta Lanartek antolatu zuten ekitaldia, eta Eusko Ikaskuntza laguntzaile izan zen. Topaketaren xedea: sistema kulturala osatzen dutenen arazoak plazaratzea, kontzientzia kolektiboa sustatzea eta barne-kohesioa indartzea.

Elkar Saria 2023

Maiatzaren 25ean, Elkar Fundazioaren Proiektuari Elkar Saria jaso zuten Ana Urkizak –Eusko Ikaskuntzako lehendakaria– eta Iker Atxak –politika kulturaleri buruzko lan-programaren arduraduna–, Elkarren egoitzan, Adunan.

Nafarren arteko balio partekatuak

Eusko Ikaskuntzaren eta Nafarroako Gobernuaren lankidetzaren baitan jasotzen den proiektua da. Ikerketaren helburua da Nafarroako bi hizkuntza nagusien kudeaketatik eratorritako arazo soziopolitikoak kudeatzea eta Foru Komunitateko herritar guztiek euskararen sustapenaren inguruan partekatzen dituzten balioak aurkitzea.

Zenbait galdera plazaratu dira gai horren inguruan:

- Ba al dago balio edo oinarri diskurtsibo partekaturik, Nafarroako gizartean euskara sustatzea ahalbidetzen eta herritar guztien hizkuntza-segurtasuna bermatzen duenik? Baiezkoa bada erantzuna, zein dira balio eta oinarri horiek?
- Euskara sustatzen duten balio eta diskurtsoetatik, zeinek dute adostasun sozialik handiena?
- Zein dira balio horien osagai-kateak?
- Nola daude banatuta gizartean balio horiek? (talde linguistikoen, adin-taldeen, generoaren, eremu soziolinguistikoen... arabera).
- Ba al dago adostasun sozial nahikorik jasotzen ez duen balio linguistiko ez-partekaturik? Zein dira nagusiak?

Helburuak:

- Identifikatzea eta aztertzea euskararen sustapena dela eta nafarrekin partekatzen dituzten balioak.

Helburu partzialak:

- Identifikatzea eta aztertzea euskararen sustapena dela eta gizartean adostasunak eta desadostasunak eragiten dituzten balio eta diskurtso nagusiak.
- Balioen eta diskurtsoen gizarteko banaketa aztertzea: talde linguistikoka (euskaldunak, erdaldunak), adin-multzoka, generokoa, eremu soziolinguistikoka.

2023ko jarduerak

Azterketa kualitatiboa: talde trianguluarrak

2023an, azterketa kualitatibo bat egin da ekintzaren zati nagusi gisa, eta azterketa kuantitatiboa 2024an izango da. Talde trianguluarrak ezarri ziren, hautapen-faktoreak kontuan hartuta, hala nola adina, generoa, jatorria eta euskararen ezagutza, azaleratzen ari ziren diskurtsoak aztertzeko. Hainbat eskualdetan antolatuta ziren saioak, talde espezifikoak barne, (etorkinak, gazteak, adinekoak eta Iruñean estatus sozioekonomiko handia duten pertsonak) Saioak grabatu, transkribatu eta gero diskurtsoa aztertu zuten. Prozesu osoa dokumentatu den txosten batean jaso da.

Euskal Herriko ongizate-ereduak

Proiektuaren helburua da herritar guztiak babesten dituen ongizate-eredu baten alde egitea. Euskal Herriko lurralde- zein gizarte-kohesioa sustatzen duen proiektu sozial gisa ekin behar zaio egitasmoari. Egun dauzkagun hiru ongizate-ereduen arteko lankidetzaz bultzatzea da xedea, eta alor horretako eragileen arteko ezagutza sustatzea. Ekimenaren giltzarria, berriz, hau da: gizartearen azterketa- eta berrikuntza-laborategi bat sortzea, ongizate-eredua, politika publikoak eta gizarte-zerbitzuak azter ditzan. Hirugarren adinekoentzako estrategia du kohesio-elementu proiektuak, bai eta lanetik erretiratu ondorenerako bizitza beteko ereduak garatzea ere.

Helburuak:

Hona 2023rako jarri ziren helburuak:

- Laguntza ematea adinekoen banakako, bikotekako eta taldekako bizi-proiektuei.
- Bizitza betea garatzeko ahalduntzea sustatzea.
- Zahartze-prozesuari dagozkion bizi-trantsizioetan adinekoei laguntzea.

2023ko jarduerak

60+ programa

Adinekoei erretiratu ondorenerako trantsizioan laguntzeko, lau asteko programa bat antolatuz Eusko Ikaskuntzak eta Eusko Jaurlaritzako Gizarte Zerbitzuetako Sailburuordetzak. «Talentuak ez du erretiroa hartzen» izan zuen izena programak. Gasteizen eta Busturialdean egin ziren programako ekitaldiak.

Zahartze-prozesuari ikuspegi positibo batetik ekitea izan zen programaren ardatza. Horretarako, esperientzia iradokitzaile eta partekatuetan murgiltzeko aukera eskaini zieten parte-hartzaileei zenbait erakunde espezializatuk. Halaber, erretiratzeko adinean daudenak trantsizio horretarako ahalduntzeko programa izan zen: nola aprobeztatu denbora ahalik eta ondoen, nola hobetu bizi-kalitatea, eta nola bihurtu erretiro-garaia esperientzia aberasgarri.

XIX. KONGRESUA

Eusko Ikaskuntzaren XIX. Kongresua

2024ko urriaren 2tik 4ra da egitekoa Eusko Ikaskuntzaren XIX. Kongresua, Gasteizko Europa Kongresu Jauregian, *Elkartzen Gaituena / Lo que nos une / Ce qui nous rassemble* goiburupean.

Eusko Ikaskuntzaren ideiak eta funtzionamendu-printzipioak izango ditu oinarri Kongresuak:

- **Diziplinartekotasuna.** Zenbait jakintza-alorretako jendearen partaidetza sustatzea du helburu Kongresuak.
- **Lurraldeartekotasuna.** Euskal Herriko zazpi lurraldeak eta diaspora hartuko ditu kontuan.
- **Herritarren partaidetza.** Zabalik dauzka ateak jende anitzten ekarpenak jasotzeko: adituenak, unibertsitateko irakasle eta ikertzaileenak, enpresa eta erakunde publikoenak, bai eta jartzarte zibilarenak ere.
- **Belaunaldiartekotasuna.** Bereziki garrantzitsua deritzogu gazteek ere jarduera eta esku-hartze aktiboa izateari, beste adin-tarteko batzuetako jendearekin batera.
- **Erakundeen arteko lankidetzak.** Lankidetzarako konfiantzazko gunea eskaintzen die Kongresuak gure herriaren kohesioa bultzatzen duten guztiei.
- **Eleaniztasuna.** Euskara, gaztelania eta frantsesa dira Kongresuko hizkuntza ofizialak. Horietako edozein erabil dezakete parte-hartzaileek.
- **Genero-ikuspegia,** berriz, txertatuta dago antolakuntza-prozesuan, erabakiguneetan eta eguneroko jardunean.
- **Aniztasuna eta inpartzialtasun ideologikoa.** Aniztasun ideologikoa eta partzialtasunik eza ditu printzipio nagusietakoak gure erakundeak.
- **Nazioartekotasuna.** Euskal diasporako ordezkariak izango ditu Kongresuak, bai eta nazioarteko hizlariak eta/edo parte-hartzaileak ere.

Kongresuaren helburuak eta programa

Hona Kongresuaren xedea: kontratu sozial(ak) adostea Euskal Herriaren gizarte- eta lurralde-koheretza lortzeko abian jarri behar diren politika eta/edo ekimenen inguruan. Adostasun-eremu zabalak landu behar dira horretarako, eta proposamen zehatzak egin, ahalmen kolektiboak sustatuz.

Eusko Ikaskuntzaren 2018ko Kongresuko ondorioak oinarri hartuta, hainbat ikerketa- eta gogoeta-lerro bultzatu ditu gure erakundeak. Eta prozesu horretan metatutako jakintzaz baliatuta, hiru alor nagusi hauetan aurrera egingo du XIX. Kongresuak:

Eredu sozioekonomiko berria eta ongizatearen gizarte (2024ko urriak 2). Bereziki, gai hauek jorratuko dira:

- Garapen ekonomikoa
- Enpleguaren iraunkortasuna eta ongizatea
- Jasangarritasuna eta belaunaldien arteko elkartasuna

Jendartea (urriak 3). Lau gai hauei buruz 2019az geroztik Eusko Ikaskuntzan eginiko gogoetak izango dira jardunaldiaren ardatza:

- Euskal nortasuna(k) XXI. mendeari begira
- Hezkuntza-sistema
- GizarteLAB. Gizarte Berrikuntzarako Esperimentazio Laborategia
- Eskubide kulturalak: partaidetza eta gobernantza-politikak

Lurraldea (urriak 4). Hiru ardatz hauek izango ditu lurraldetasunaren azterketak:

- Lurralde burujabetza gatazken kudeaketa Europan
- Lurralde oreka. Herri txikien akademia
- Muga espazioa Euskal Herrian

Gai bakoitza egokiro jorratzeko, hitzaldi-markoak emango dira Kongresuko hiru egunetan. Bestalde, partaidetza sustatzeko dinamika bereziak prestatu dira.

Kongresuko lehendakaria

Patxi Juaristi Larrinaga da Eusko Ikaskuntzaren XIX. Kongresuaren lehendakaria: Zientzia Politikoetan eta Soziologian doktorea eta irakasle titularra Euskal Herriko Unibertsitateko Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultateko Politika eta Administrazio Zientzietako Sailean. Ikertzaile eta irakasle gonbidatu gisa jardun du Britainia Handiko eta Estatu Batuetako zenbait unibertsitatetan. Eusko Jaurlaritzako Unibertsitate Sistemako zuzendaria izan zen 2005etik 2009ra. Azterketa, artikulua eta liburu ugari argitaratu ditu honako gai hauetaz: euskal kultura eta balioak, euskara eta beste zenbait hizkuntza. Espainiako Gerra Zibila ere ikertu du. Sarietako dagokienez, besteak beste hauek jaso ditu: Euskaltzaindiaren Mikel Zarate Saria (entsegua), eta Arabako Foru Aldundiaren Becerro de Bengoa.

Kartela

Berrogeita lau proposamen aurkeztu ziren Kongresurako kartela diseinatzeko lehiaketa publikora, eta Belén Moreno Zaldibar artistari esleitu zitzaion lana. *Kohesioa* du izenburu kartelak.

BESTE PROIEKTU ETA EKIMEN BATZUK

Artitz, Bilboko Guggenheim Museoaren Dokumentazio Zentroa

2017az geroztik, Eusko Ikaskuntzak euskararen, dokumentazioaren eta teknologiaren arloetako esperientzia eta jakintza eskaintzen dio Artitz online plataformari, hura aberasteko. Bertan, eratu zenetik Guggenheim Bilbao Museoak antolatutako arte-erakusketen inguruan sortutako dokumentazioa eta eduki nagusiak euskaraz daude.

Sei erakusketa egin dira 2023an: Lynette Yiadom-Boakye, Oskar Kokoschka, Joan Miró, Yayoi Kusama, Picasso eta Gego artisten lanak ikusgai jarri zituztenak, eta Marine Hugonnierren bideoinstalazio bat Film & Video atalean.

www.guggenheim-bilbao-artitz.eus

EuskarAbentura

Egitasmo honen lehen ediziotik, Eusko Ikaskuntzak gazteek aurkezten dituzten proiektuak ebaluatzen laguntzen du.

Seigarren edizioan 15 eta 17 urte bitarteko 125 gaztek hartu zuten parte, Euskal Herri osotik eta diasporatik etorriak eta errealitate linguistiko, sozial, ekonomiko eta kultural ezberdinak dituztenak.

Mondragon Corporation-en IPDK-COFIParen Azterketa

2023an hasitako ekimen honen bidez, Mondragon Corporationen azken hiru ekitaldietako IPDK-COFIP (Hezkuntzarako eta sustapen kooperatiborako eta interes publikoko beste helburu batzuetarako ekarpena) aztertu nahi izan da.

Azterketa hau amaitzean, Korporazioak aldatzeko gaitasuna izan dezakeen herri erronkak zeintzuk diren eta zeinetan eragin dezakeen proposamenak aurkeztuko dira.

Udalak

Eusko Ikaskuntzak elkarlan estuan jarraitu du Euskal Herriko Udalekin. Gaur egun, udalekin egiten den lana bi arlo handitara bideratzen da: *etorkizuneko erronkei buruzko agenda propioaren garrantzia nabarmentzea eta udalerrri bakoitzaren historian eta ondarean sakontzea.*

Baiona

Abuztuaren 25ean, Beñat Zintzo izan zen hizlaria *Les Socières de Zugarramurdi* izenburuko hitzaldiarekin.

Irailaren 23an *Transmisioa* dokumentalaren emanaldia egin zen.

Biarritz

Otsailaren 4an, Thierry Truffaut-ek *Souffler n'est pas jouer* izenburua izan zuen hitzaldia eman zuen.

Maiatzaren 16an, aldiz, Jon Abril Emazte langileak gerla ondoko Euskal Herriaz aritu zen.

Uztailaren 6an banatu ziren 2022ko ekitaldiko Eusko Ikaskuntza eta Biarritzeko Udalaren arteko ikerketabekak. Martxan dituzten ikerketen helburuen berri labur azaldu zuten bekak eskuratu zituzten lau ikasleek, eta laguntzaren lehen saria jaso zuten. Emakumezkoak ziren lau bekadunak.

Bilbo: sinposioa

Politika kultural feministak izan zituen aztergai Bilboko Sinposioak. Urriak 19an egin zen saioa, Bilboko Udala eta Emakunde laguntzaile zirela. Euskal kultura feministaren indarguneak nabarmendu zituen foroak, bai gogoeta teorikoari bai esperientzia praktikoei dagokienez. Arreta berezia egin zitzaion kultura-proiektu estrategiko bateratu bat prestatzeko premiari.

Donibane Lohizune

Michel Etchekoparri eman zitzaion Eusko Ikaskuntza-Donibane Lohizuneko Musika Saria, ohorezko atalean. Gazte Saria, berriz, Marina Beheretxeri. Udalaren osoko bilkura aretoan banatu ziren sariak, urtarrilaren 28an.

Bestalde, bi dokumental proiektatu ziren: *Transmisioa* (martxoak 31) eta *Loreak belaunetan* (maiatzak 26).

Maitena Duhalde abenduaren 3an bere hitzaldia eskaini zuen bi erakundeen arteko elkarlanaren ondorioz.

Hendaia

Euskal Herriaren irakurketa etnografikoa egin zuen Aitzpea Leizaola antropologoak martxoaren 14an, Pierre Lotiren idazkiak eta eleberririk oinarri hartuta, 2023an izan baitzen idazlearen heriotzaren mendeurrena.

Azaroaren 30ean, Jon Casenave Lotiren *Ramuntcho* (1897) eleberria eta orduko euskal kulturaz jardun zen.

Beste proiektu eta ekimen batzuk

Iruña: Kultur kudeaketa eraldaketarako

Irailaren 20an, «Kultur kudeaketa eraldaketarako: urrats berrien bila kultur eskubideen marko batetik abiatuta» jardunaldia egin zen Iruñean. Antolatzaileak Eusko Ikaskuntza, Nafarroako Gobernu eta Iruñeko Udala izan ziren. Kulturaren eginkizun eraldatzaileaz, gobernantzako eta kudeaketa publikoko ereduez eta partaidetzaz jardun ziren zenbait espezialista, mahai-inguru batean. Jardunaldiaren bigarren zatian, berriz, kulturaren antolakuntzan jardunbide egokiak nola bermatu izan zuten eztabaidagai. Ekitaldi kulturalak antolatzeko protokolo bat ere aurkeztu zen jardunaldian, eta kultura-eragileekin eztabaidatu. Proiektua bultzatzen duen taldeak landu zuen protokoloa, zeinaren xedea hau baita: ekimen kulturalak inklusiboak, jasangarriak eta bidezkoak izan daitezen bermatzeko gida praktikoa egituratzea.

Ortzaitze

Ortzaitzeko Menta Liburutegian Idoia Rodriguez genero estereotipoen euskarazko irakaskuntza euskarrietaz jardun zen.

Senpere

Martxoaren 16an, mahai-inguru batean elkartu ziren pedagogo bat, zuzenbide publikoko aditu bat eta antropologo bat. Ekitaldiaren izenburua: «Muga: atzoko bizipenak eta gaurko erronkak». Azaroaren 11n, berriz, Loreak belaunetan dokumentala aurkeztu zen eta abenduaren 7an, Transmisioa izan zen proiektatutakoa.

Sopela

Ikerketa bat egin zen Sopelaren 1931. eta 1950. urteen arteko aldi historikoa ezagutzera emateko, Bigarren Errepublikari, Gerra Zibilari eta Lehen Frankismoari dagozkien garaiak, hain zuzen ere. Ikerketa Koldo Somokueto bazkide bizkaitarrak burutu zuen Ludger Meesen zuzendaritzapean.

Urepel

Uztailaren 14an, Jon Abril Olaetxek Isildutako eskuak izenburuko bere liburua aurkeztu zuen. Transmisioa dokumentalaren emanaldia irailaren 8an izan zen.

Urruña

Eusko Ikaskuntzarekiko hitzarmenaren baitan, azaroaren 18an, Gau Beltzaren tradizioen berri eman zitzairen Urruñako ikasleei eta arratsaldean, Transmisioa ikus-entzunezkoa proiektatu zen, Olentzeroren Lagunak elkarteak Argentinara eginiko bidaiari buruzkoa.

Abenduaren 14an, Anuntxi Aranek Olentzeroz mintzatu zen antolatutako hitzaldian.

Beste erakundeekin elkarlanean

Akademiatik Tartarika hitzaldi-zikloa antolatu zuten Eusko Ikaskuntzak eta Udako Euskal Unibertsitateak (UEU), beste urte batez, eta zenbait alorretako adituak jardun ziren hizlari. Iparraldeko gizarteari unibertsitate-mailako edukiak euskaraz eskaini eta haiei buruzko eztabaida sustatzea du xede ekimen horrek. Maiatzaren 4an, Ortzainen, hitzaldia eman zuen Marie Irigoyen musika doktoreak. Gaia, «Emazteen presentzia 1947an Iparraldean CNRS-ak euskal musikaz grabatu dituen artxiboetan». Maiatzaren 30ean, Biarritzen, *Gabriel Aresti eta euskal kultura-esparrua (1953-1975)* liburua aurkeztu zuen Asier Amezaga Etxeberriak. Azaroaren 14an, Biarritzen, *Maite Idirin, herrigintzan kantuz* liburua aurkeztu zuen Jokin Apalategik. Azaroaren 16an, Federico Krutwig gogora ekarri zen, bere jaiotzaren mendeurrenaren harira antolatutako ekitaldian, zeinetan Eneko Irigaraiak eta Jakes Lafittek esku hartu zuten.

Baionako zenbait elkarterekin batera, urriaren 27an, Gau Beltzaren ospakizunak sustatu zituen Eusko Ikaskuntzak.

Iparraldeko Dantzarien Biltzarrekin antolatuta, Mendionde-Lekornekoko dantzen gaineko hitzaldia eman zuen Claude Iruretagoyenak Kanbon azaroaren 4an.

Jakiunde – Zientzia, arte eta letren akademiarekin elkarlanean, Azaroaren 20an, Gasteizen, mahai-inguru batean jardun ziren Humberto Bustince –adimen artifizialaren alorreko aditu nagusietakoa eta 2019ko Informatika Sari Nazionalaren irabazlea– eta Arantza Díaz de Ilarraza –UPV/EHUko irakasle katedraduna eta aitzindaria, Euskal Herrian, Hizkuntzaren Prozesamendua eta Adimen Artifiziala arloetan–, Ignacio Arganda Carreras moderatzaile zutela. Jakiundek argitaratu eta oso-osorik adimen artifizialaren gaia jorratzen duen RIEV aldizkariaren 67, 2 zenbakiaren aurkezpena baliatu zuten ekitaldirako.

SARIAK

2023ko Manuel Lekuona Saria

Iñaki Martínez de Luna soziologo eta soziolinguistika arabarrak jaso zuen 2023ko Manuel Lekuona Saria. Ia berrogei urtez jardun da sariduna gai hauetaz buruzko ikerketak zuzentzen: euskararen biziberritzearen ezagutza zientifikoa eta Euskal Herriko egoera soziala.

Sariaren epaimahaiak azpimarratu zuenez, «gogo biziz jardun da Iñaki Martínez de Luna gure hizkuntzak bizirik iraun dezan gainditu behar dituen oztopoen eta aprobetxatu behar dituen aukeren gainean gogoeta egiten», ikuspegi zabala eta mugarik gabeko duela, mundu osoko hizkuntza gutxituekiko duen konpromisoari jarraikiz.

2022ko Manuel Lekuona Sariaren banaketa

Martxoaren 16an, 2022ko Manuel Lekuona Saria eman zitzaion Enkarni Genua txotxongilolari eta idazleari Donostiako udaletxean. Ekitaldian izan ziren –saridunaz gain– Eusko Ikaskuntzako lehendakaria (Ana Urkiza), Gipuzkoako diputatu nagusia (Markel Olano), hiriko alkatea (Eneko Goia), Mikel Arregi (sariaren epaimahaiko ordezkari gisa) eta Rosa Martínez txotxongilolaria.

2023ko Eusko Ikaskuntza-Laboral Kutxa Sariak

Kirmen Uribe idazle ondarrutarrak jaso zuen Eusko Ikaskuntza – LABORAL Kutxaren Humanitateen, Kulturaren, Arteen eta Gizarte Zientzien 2023ko Saria curriculum nabarmenari. Epaimahaiaren iritziz: “Gure hizkuntza, balioak eta bizimodua hemendik kanpo ezagutaraztea lortzen ari den diplomaziaren adibide ditugu Uriberen obra eta nortasuna. Gainera, apal, natural eta independentzia osoz dihardu eginkizun horretan, elkarrekin uztartuz bere alderdirik intimoena eta munduaren aurrean euskal kulturak duen presentziaren gaineko gogoeta existentzialista”.

2023ko Eusko Ikaskuntza – LABORAL Kutxa Gazte Saria Beñat Garaio soziolinguistikako ikertzaileak jaso zuen, *Kia ora, takatāpui: māōriera eta euskararen biziberritze prozesuak elkarlotzen* proiektuagatik. Bere ikerketaren bitartez, euskararen eta Zelanda Berriko indigenen hizkuntza den maorieraren biziberritze-prozesuak elkarrekin konparatuko ditu.

Bilboko Euskalduna Jauregian uztailaren 20ean egin zen sariak emateko ekitaldia, non erakunde publikoetako, unibertsitateetako eta kulturaren alorreko jende ezagun ugari bildu zen. Azkenik, Rafa Ruedak *Munduari begiratzeko modu bat* kantua abestu zuen. Kirmen Uribek idatzia da kantuaren letra.

2023ko Eusko Ikaskuntza – Baiona Hiria Sariaren emanaldia

Abenduaren 21ean banatu ziren Eusko Ikaskuntza-Baiona Hiria Sariak, Jean-Réné Etchegaray alkatea ekitaldiko buru zela.

Jean-Baptiste Orpustanek jaso zuen 2023ko Jean-Michel Larrasquet Ohorezko Saria, Ipar Euskal Herrian kultura edo zientzia sustatzen nabarmentzen diren pertsona zein erakundeei ematen zaiena.

Euskal kulturari buruzko doktore-tesirik onenaren saria Maitena Duhalderi eman zitzaion, Lapurdiko kostaldeko dialektologiaren azterketagatik. Euskal Herriko Unibertsitateko Euskal Linguistika eta Filologian doktore da Duhalde.

Ikus-entzunezko ekoizpen onarena saria, berriz, Inge Arin zuzendariak jaso zuen, *Ahots hariak* dokumentalagatik.

ZABALKUNDEA

RIEV, 68, 1

Bederatzi artikuluk osatzen dute RIEV aldizkariaren 68, I zenbakia. Gai nagusiak, berriz, landa-garapena, politika kulturalak, euskara, literatura eta musika dira. Gaztelaniaz, euskaraz, frantsesez eta ingelesez idatziak dira artikulak.

www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/riev/revista-internacional-de-los-estudios-vascos-riev-68-1/rar-24451/

RIEV, 68, 2

Jakiundek diseinatutako ale hau Sistema Teknosozial Handiei eta gizarte-ongizateko sistema teknologikoen sorrerari buruzkoa da. Gai horiek ikuspegi desberdineko zortzi hausnarketa artikulutan lantzen dira.

www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/riev/revista-internacional-de-los-estudios-vascos-riev-68-2/rar-24455/

Manuel Lekuona Saria: Enkarni Genua

Bere autobiografian, hau dakarkigu gogora Enkarni Genuak: garai jakin bat (gerraostea), txotxongilogintza lanbidearen/artearen ezaugarriak, eta euskal kulturaren hedapenari jarduera horrek eginiko ekarpena. Liburuarekin batera dator Genuaren antzerki-obren eta argitalpenen zerrenda.

www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/argitalpenak/enkarni-genua-epinosa/ar-24448/

Fuentes Documentales bilduma

Aiarako Kuadrillako Amurrio, Artziniega, Aiara eta Okondo herrietako udaletan jasotako 1229tik 1522ra arteko dokumentazioaren transkripzioak dakartza *Fuentes Documentales Medievales del País Vasco* bildumaren 156. zenbakiak. Felipe Pozuelo Rodríguez historialariak prestatu du dokumentazioa.

www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/argitalpenak/coleccion-documental-de-la-cuadrilla-alavesa-de-ayala-aiara-municipios-de-amurrio-artziniega-ayala-aiara-y-okondo-1229/ar-24453/

Koadernoak

2023an bi Koaderno berri argitaratu ziren: *Zainak*. Antropologia-Etnografia 41 eta *Historia-Geografia* 47 koadernoak. Guztiak OJS plataformaren bidez argitaratuak.

Memoria

Eusko Ikaskuntzak balantzea eta lortutako emaitzak Memoria argitalpen korporatiboan jasotzen ditu. Formatu bikoitzeko argitalpena da, paperean eta bertsio digitalean kaleratzen baita, eta Eusko Ikaskuntzaren hiru hizkuntza ofizialetan aurkezten dira edukiak.

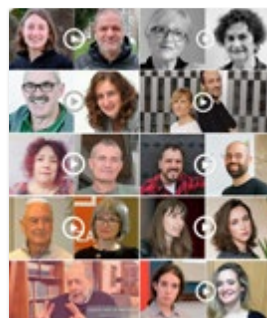
www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/argitalpenak/memoriak/bi-16012/

Asmoz ta Jakitez

Asmoz ta Jakitez da, 1993tik, Eusko Ikaskuntzaren informazio buletina. Hilean behin eta hiru hizkuntzatan (euskaraz, gaztelaniaz eta frantsesez), beste hamaika ale eman ditu argitara (abuztuan izan ezik), eta 361. zenbakira iritsi da beraz. Eusko Ikaskuntzaren webgunean daude ikusgai.

www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/asmoz-ta-jakitez/2023/

Solasaldiak

Eusko Ikaskuntzak dituen lan-arloekin bat etorrita, ikus-entzunezko formatua duten Solasaldiak elkarrizketen atalak honako gai hauek aztertu zituen 2023an: XXI. mendeko identitateak, migrazioa eta estereotipoak, herritarren partaidetza-bide berriak, politika kulturalak, gazteria eta Nafarroako aniztasuna, gizarte-politikak eta zaintza-lanen krisia. Lekuona Sariaren eta Eusko Ikaskuntza – LABORAL Kutxa Sariaren azken irabazleei ere eman zaie hitza.

www.eusko-ikaskuntza.eus/eu/solasaldiak

Zabalkundea

Euskonews

Aurten beste bost ale berri argitaratu ditu gure eremuan zientziari, kulturari eta gizarteari buruzko argitalpen elektronikoaren aitzindari den Euskonews aldizkariak; horrela 781 ale dira dagoeneko kaleratutako zenbakiak 1998an sortu zenetik. 2023an, 25 urte bete ditu. Horren berri eman da 780 zenbakian, aurten argitaratu diren bost liburuetatik laugarrenean.

www.euskonews.eus

Auñamendi

Auñamendi Entziklopedia berrikusi eta itzultzeko lanek ez dute etenik izan 2023an. Orotara, 471 artikulua berri gehitu dira –erabiltzaileek bidaliak–. Sistema automatikoak erabili dira jatorriz gaztelaniazko 309 artikulua euskaratzeko. Hauetatik 110 berrikusi dira, 223.456 hitz guztira. 134 artikulua izan dira ingelesera eta frantsesera itzuli direnak.

www.aunamendi.eusko-ikaskuntza.eus/eu/

Web-orriak

4.378.454
orrialde

Podcast kanala

Irratiko programazioen hasieraren 25. urteurrena dela eta, 2023an podcast-kanal bat ireki zen saio guztiak bertan kokatzeko. Ivoox plataforma irekian, Eusko Ikaskuntzak 1998az geroztik animatutako programen grabazioak entzuteko aukera ematen da, elkarlanean aritu den irrati guztien audioak bilduz. Plataforma honek azken edukiak jasotzeko eta beste hainbat erabilerez gozatzeko harpidetza ahalbidetzen du, hala nola audioak deskargatzea, partekatzea, bilaketak egitea, zerrendak konfiguratzea, etab.

Eusko Ikaskuntza eta hedabideak

Hitzarmenak

Lankidetzeta-hitzarmenak sinatu zituen 2023an Eusko Ikaskuntzak hedabide eta enpresa hauekin: **El Correo** (otsailean), **El Diario Vasco** (martxoan), **Gara** (ekainean), **Berria** (urrian) eta **Noticias Taldea** (abenduan). Hitzarmenei esker, besteak beste, lankidetzeta-eremu bat sortzea talentua sustatzeko, ezagutza txukatzea dagozkien lan- eta ikaskuntza-alorretan, eta euskal gizarterako interesgarriak diren edukiak zabaltzea bilatu da.

Komunikabideetan izandako inpaktua

Iaz, 44 irratsaioren sustatzaile jardun zen Eusko Ikaskuntza euskal irrati publikoko bi kateetan. Euskadi Irratiko **Amarauna** saioan, hilean behin aurkezten ditu Eusko Ikaskuntzak bere ikerketalanak, sariak eta jardunaldiak, Irati Azkue kazetariaren eskutik.

Radio Euskadin, berriz, 35 saio egin zituen, txandaka: aste batean, **Kultura.eus** arratsaldeko saioan; hurrengoan, berriz, **La mecánica del caracol** programan, Juan Agirre Sorondo bazkidea gidari zela. Kasu guztietan, Eusko Ikaskuntzaren lana sustatzea zuten helburu irratsaioek, bai eta erakundeko kideen ikerketa-, dibulgazio- eta irakaskuntza-jarduera plazaratzea ere.

952
inpaktu

Sare sozialetako inpaktua eta jarraitzaileak

ERAKUNDEA

Kontseilu Errektorea

Kontseilu Errektorea da Eusko Ikaskuntzaren Gobernu eta Zuzendaritza Estrategikoko Organoa.

Lehendakaritza: Ana Urkiza.

Lehendakariordetzak: Asier Etxenike (Araba), Zelai Nikolas (Bizkaia), Manu Olariaga (Gipuzkoa), Isabel Elizalde (Nafarroa) eta Iban Larrandaburu (Ipar Euskal Herria).

Kideak: Izaskun Iriarte (Araba), Mario Zubiaga (Bizkaia), José Manuel Bujanda (Gipuzkoa), Anika Lujan (Nafarroa) eta Maitena Urmeneta (Ipar Euskal Herria).

Idazkaritza Nagusia eta Diruzaintza: Iñaki Zabaleta.

Lantalde profesionalaren ordezkaria: Leire Gaceo.

Zuzendaritza: Arantza Cuesta.

Erakunde sortzaileen ordezkariak: Lexuri Ugarte (Arabako Foru Aldundia), Begoña de Ibarra (Bizkaiko Foru Aldundia), Iosu Arraiz (Gipuzkoako Foru Aldundia), Javier Arakama, (Nafarroako Gobernua) eta Antton Curutcharry (Euskal Hirigune Elkargoa).

2023an, ordezkaturako pertsonak honako hauek izan ziren:

Lehendakariordetzak eta kideak: Anjeles Iztueta (Araba), Juan Luis Moragues (Bizkaia), Xabier Alkorta (Gipuzkoa), Mikel Aranburu (Nafarroa), Eguzki Urteaga eta Isabelle Ajuriaguerra (Ipar Euskal Herria).

Erakunde sortzaileen ordezkariak: Xabier Barandiaran (Gipuzkoako Foru Aldundia) eta Mikel Arregi (Nafarroako Gobernua).

Ipar Euskal Herriko Kontseilua

Lehendakaritza: Claude Mehats.

Lehendakariordetza: Viviane Delpech, Anne-Marie Galé eta Maitena Urmeneta.

Diruzaintza: Xalbat Alzugaray.

Diruzainordetza: Iban Larrandaburu.

Idazkaritza: Jean-Marie Izquierdo.

Idazkariordetza: Eloise Durand.

Kideak: Alaia Cachenaute, Argitxu Etchandy, Antton Maya, André Pées eta Aitzol Salaberria.

Lantalde profesionala

Olatz Agirre, Beatriz Akizu, Idoia Alberro, Ana Amonarriz, Iker Atxa, Joseba Bergaretxe, Arantza Cuesta, Miren Etxabe, Josune Etxaniz, Leire Gaceo, Jaione Irureta, Koro Muro, Amaia Nausia, Eva Nieto eta Oihana Zamponi.

Batzarrak

Batzar Nagusia

Ekainaren 3an, Ohiko Batzarraren aurretik aparteko beste bat antolatu zen, gai-zerrendan puntu bakarrarekin: Estatutuen 5. artikulua egoitzapena, erakundearen helbidearen aldaketa jasotzeko.

Ondoren, Eusko Ikaskuntzaren Batzar Nagusiari eman zitzaion hasiera, Donostiako Miramar Jauregian, eta saioaren amaieran bozkatu ziren Hegoaldeko lau herrialdeetatik Kontseilu Errektorea partzialki berritzeko aurkeztutako hautagaitzak.

Izaskun Iriarte Irureta (Araba), Mario Zubiaga Garate (Bizkaia), Jose Manuel Bujanda Arizmendi (Gipuzkoa) eta Anika Luján Martínez (Nafarroako Foru Erkidegoa) izendatu ziren Kontseilu Errektoreko kide berriak.

Batzar Nagusiaren aurreko egunotan, Kontseilu Errektorerako Gipuzkoako eta Bizkaiko hautagaitzak aurkezteko topaketak egin ziren maiatzaren 30ean (Donostian) eta ekainaren 1ean (Bilbon). Euren profil profesionalak azaldu zituzten hautagaiek, eta Eusko Ikaskuntzaz duten ikuspegia, norberak bere lurraldeko egoera aintzat harturik. Ondoren, bazkideekin solasean jarduteko aukera izan zuten.

Ez-ohiko Batzarra

Urriaren 30ean Ez-ohiko Batzarrean hautatuak izan ziren Eusko Ikaskuntzako Kontseilu Errektoreko iparraldeko bi kontseilukideak. Hautatuak Iban Larrandaburu (lehendakariordea) eta Maitena Urmeneta (kontseilukidea) izan ziren. Izaera hibridoa izan zuen bilerak, Eusko Ikaskuntzaren Baionako egoitzan eta online. Ipar Euskal Herriko bazkideek bakarrik botoa eman ahal izan zuten, aldiz, jarraipena beste lurraldeetako kideek ere egin ahal izan zuten.

Ipar Euskal Herriko Batzar Nagusia

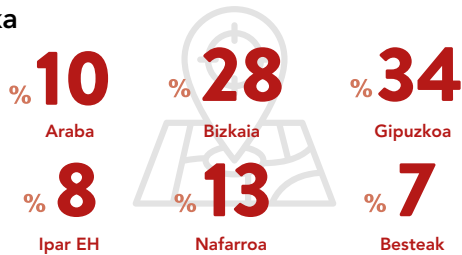
Ekainaren 13an egin zuen Ipar Euskal Herriko Eusko Ikaskuntzak urteroko batzarra, zeinetan urteko jarduera eta balantzea aurkeztu ziren. Administrazio Kontseilua ere berritu zen. Ekainaren 20an hautatu zituen Kontseilu berriak Batzorde Eragilea eta erakundearen lehendakaria: Claude Mehats historialaria eta irakaslea.

Erakundea

Bazkideak

Lurraldeka

Sexua

Bazkide mota

2023an utzi gaituzten bazkideak

María Luisa Castro Izaguirre, Rubén Díaz Vélez, Juan Elorduy Arzubietza, Joseba Intxausti Rekondo, Pascual Jover Laguardia, Kontxita Martínez de Lezea Pereira, Miren Arrate Martínez Iñurrategi, Michelle Mendy, Esperanza Molina Cubillo.

II. Berdintasun Plana

2023an Eusko Ikaskuntzaren Emakume eta Gizonen Berdintasunerako II. Planari (2023-2026) ekin zitzaion. II. Planaren helburu estrategikoetan erakundearen barne-bizitza eta Eusko Ikaskuntzaren kanpo-proiektzioa aipatzen dira, kasu bakoitzean dagozkion jardueraildoekin:

- Proiektuen fase guztietan genero-ikuspegia sartzea, genero-ikuspegia lan-prozesu osoan txertatuz.
- Berdintasunarekiko konpromisoa areagotzea eguneroko jardueretan, Eusko Ikaskuntzaren kanpo-irudian, bai eta barne-egituretan eta gizartearen funtzionamenduan berdintasuna normalizatu eta sistematizatzean ere.
- Emakumeen ahalduntze kolektiboa lortzea, haien zeregina ikusaraziz eta balioa emanez, Eusko Ikaskuntzakoak izan ala ez.

Hitzarmena Nafarroako Gobernuarekin

Martxoaren 29an bi erakundeen arteko lankidetzahitzarmena sinatu zen. Ana Ollo, Nafarroako Gobernuko Herritarrekiko Harremanetako kontseilariak eta Ana Urkiza, Eusko Ikaskuntzako lehendakariak sinatutako dokumentuari esker, hiru egitasmo aurrera ateratzeko aukera ahalbidetu zen:

- Hizkuntza aniztasuna Nafarroan, identifikatu eta aztertu nahi da nafarren arteko balio partekatutak euskararen sustapenari buruz, antolatuko den mintegi baten bitartez.
- Kultur eskubideen lege markoak aztertuko dira.
- 2019az geroztik Nafarroako aniztasunaren eta kultura demokratikoaren bizikidetzari buruzko ikerketa sozialari amaiera emango zaio prozesu guztian landutakoaren hausnarketa sakona eta iradokizunak jasoko diren liburuxka batekin.

Hitzarmen instituzionalak

Euskal gizartearen beharrei erantzun globala eta integratzaileak emateko lan egiten du Eusko Ikaskuntzak. Horretarako, beste erakundeekin elkarlanean aritza ezinbestekoa denez, urtean zehar hainbat lankidetzak hitzarmen sinatu ziren: Euskaltzaleen Topagune Federazioa, EUDEL, Euskadiko Udalen Elkarte, Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioa eta Olosa Dorrea Fundazioarekin.

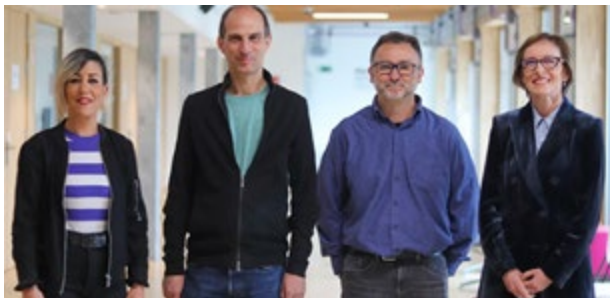

Erakundeen arteko lankidetzak

Martxoaren 17an, Euskal Herriko Unibertsitateko Gipuzkoako Campusean, Euskal Herriko Unibertsitateak, Gipuzkoako Foru Aldundiarekin, Ataungo Udalarekin, Eusko Ikaskuntzarekin eta Jose Miguel de Barandiaran Fundazioarekin elkarlanean sortutako **Jose Migel Barandiaran Katedra** berria aurkeztu zen. Katedraren helburu nagusiak dira, batetik, Barandiaranen figura eta obra aldarrikatzea, haren ikerketaren azterketa zientifikoa sustatzea eta ekarpenak onartzea; eta bestetik, euskal kultura eta identitatearen hausnarketa eta transmisioa bultzatzea, gaur egungo gizartearekiko elkarrekintzaren bidez eguneratu zituen nortasun-oinarriak ezagutzuz.

Maiatzaren 24an aurkeztu zen Mondragon Unibertsitateko Eskoriatzako campusean Eusko Ikaskuntzak Mondragon Unibertsitatearekin eta UEUrekin (Udako Euskal Unibertsitatea) elkarlanean sustatutako **Euskalgintzari buruzko master berria**. Titulu berria XXI. mendeko euskal kulturaren gakoetan sakondu nahi duten tituludunei zuzenduta dago.

Erakundea

Eusko Ikaskuntza beste erakundeetan

Arantzazuko Gizarte Berrikuntza Laborategia
Arizmendiarrietaren Lagunak Elkartea
Bilboko Udala
Bilbao Metropoli 30
Campus Iberus
Euskal Irrati Telebista
Eusko Jaurlaritzako Trantsizio Soziala eta 2030 Agendaren Eragile Anitzeko Foroa
Etxepare Euskal Institutua
Eurobask, Europako Mugimeduaren Euskal Kontseilua
Euskaltzaindia
Euskararen Nafar Kontseilua
Gipuzkoako Foru Aldundiko Elkarleen Foroa
Innobasque. Berrikuntzaren Euskal Agentzia
Iparraldeko Garapen Kontseilua
Jakiunde. Zientzia, Arte eta Letren Akademia
Kontseilua, Euskararen Gizarte Erakunde Kontseilua
Ongizateko gizarte-berrikuntzako eragileen foroa
OGP, Open Government partnership Euskadi
Euskalerrriaren Adiskideen Elkartea
Soziolinguistika Klusterra
UN Etxea

Elkarlan eta elkarriketa estuan

Adegi
Agirre Lehendakari Center
Arabako Foru Aldundia
Arantzazu-lab
Bai Euskarari Elkartea
Baionako Udala
Berria
Bilbao Metropoli-30
Bilboko Udala
Bizkaiko Foru Aldundia
Conservatorio Superior de Música de Navarra
Dantzerti
Deustuko Unibertsitatea
Diario Vasco
Donostiako Udala
El Correo
Elkar Fundazioa
EnpresaBIDEA
Etxepare Euskal Institutua
EUDEL
Eurobask
Europe Direct Bizkaia
Euskal Herriko Unibertsitatea
Euskal Idazleen Elkartea
Euskal Irrati Telebista
Euskal Kultur Erakundea
Euskalgintzaren Kontseilua
Euskaltzaleen Topagunea
Eusko Jaurlaritza
Foro Sozial Iraunkorra
Gara
Gasteizko Udala

Gerediaga Elkartea
Gipuzkoako Enpresariak
Gipuzkoako Foru Aldundia
Gure Esku
Innobasque
Iruñako Udala
Jakiunde
Mondragon Unibertsitatea
Musikene
Nafarroako Foru Komunitatea
Nafarroako Ikastolen Elkartea
Nafarroako Parlamentua
Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioa
Nafarroako Unibertsitate Publikoa
Nafarroako Unibertsitatea
Noticias Taldea
Olaso Dorrea Fundazioa
Pirinioetako Lan Elkartea
Sabino Arana Fundazioa
Udako Euskal Unibertsitatea
UNetxea
Université de Pau et des Pays de l'Adour
Zientzia, Berrikuntza eta Unibertsitate Ministerioa

Aipatutakoez gain, beste Euskal Herriko hainbat udalerrri, erakunde, eragile eta pertsonekin harreman estuan jardín gara urtean zehar, lankidetzak, proiektuak eta ekarpenak partekatuzko.

Fundazioak

Jose Miguel de Barandiaran

2023an lehendakari aldaketa gertatu zen; Ixone Fernandez de Bastidak kargua utzi zuen lau urteren ondoren, eta Abel Ariznabarretak hartu zuen lekukoa.

Barandiaran 2023 bekari dagokionez, Akaitz Sarasolak eta Aintzane Kortajarenak 'Gaztainondoaren etnografia Tolosaldean' proiektua garatu zuten.

Argitalpenei buruz, Barandiaran Bildumaren 23. zenbakia ikusgai jarri zen online: Iñaki Intxaurberen Iluminando los secretos de las tinieblas '(2022ko beka). Eusko Folklorearen Urtekariaren 57. zenbakia ere argitaratu zen, kirolaren antropologiari buruzkoa.

Bestalde, Fundazioak Aholku Batzorde bat sortu zuen, 2023an bi bilera egin zituztelarik. Horrela, aditu-talde bat izango du, Fundazioa bera epe luzera indartzeko helburu nagusiarekin, estrategia orokorrean ikuspegi bat lantzen lagunduko duena, helburuak finkatuz eta haren kontrastea azpimarratuz.

Sara Etxeari dagokionez, udaz geroztik hainbat bisita antolatu ziren Barandiaran Museotik, Ataungo Udalaren eta Fundazioaren arteko lankidetzari esker.

www.barandiaranfundazioa.eus/

Asmoz Fundazioa

ASMOZek ezagutzaren transmisioa bideratu, erraztu eta sustatzen du aurrez aurre zein euskarri digitalen bidez, bazkietzan, proiektuak sortu, garatu eta prestakuntza eskainiz. Helburua gizarteak dituen erronka nagusiei erantzuten laguntzea da, horretarako, berrikuntza metodologikoa eta gizarte-berrikuntza biltzen dituen ekimen desberdinak bultzatu duelarik, jakintza arlo desberdinetan:

Gaitu-enplegu trantsizioa. Enpresetako pertsonen trantsizioak arrakastaz bermatzeko, konpetentzien araberako enplegarritasunaren kultura txertatzea, talentua erakarri eta atxikitzeko elementu gisa.

Gazteparte. Helburua, gazte gipuzkoarren ideia eta proposamenak udal-gobernu ezberdinen borondate eta konpromezuarekin bat egin eta programa konpartitu bat burutzea da.

Smartfarming. Gipuzkoa mailan lehen sektorean erabiltzen den uraren eraginkortasuna hobetzea du helburu proiektu honek. Tokiko lehen mailako ekoizpen iraunkorra bultzatzeaz gain, eraldaketa soziala, nekazaritza praktika iraunkorrakoak eta ingurumenarekiko kontzientzia sustatu nahi dira.

Gaztelur. Gazteekiko eta biztanleriaren gainbeheran dauden lurraldeei buruzko pertzepzioekiko lehen hurbilpena egin.

www.asmoz.eus/

DATU EKONOMIKOAK

Egoeraren balantzeak 2023ko eta 2022ko abenduaren 31ean

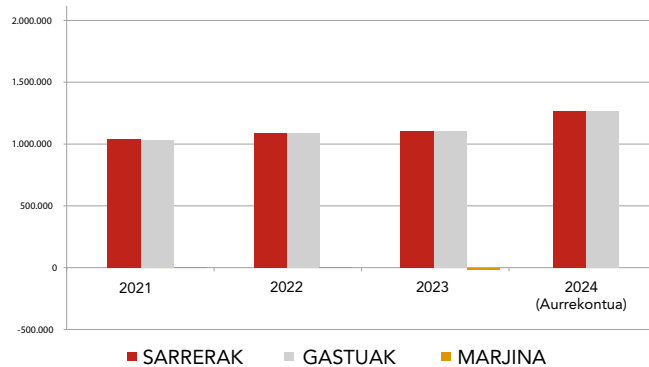
AKTIBOA	2023.12.31	2022.12.31	ONDARE GARBIA ETA PASIBOA	2023.12.31	2022.12.31
AKTIBO EZ ARRUNTA	1.008.758	870.716	ONDARE GARBIA	770.226	787.152
I. Ibilgetu ukiezina	867	1.343	1. Fondo propioak	770.226	787.152
			I. Fondo Soziala	310.859	310.859
II. Ibilgetu materiala	980.071	841.553	II. Erreserbak	476.226	476.226
			III. Aurreko ekitaldietako soberakinak	67	-
III. Epe luzeko finantza inbertsioak	27.820	27.820	IV. Ekitaldiko soberakina	- 16.926	67
			PASIBO EZ ARRUNTA	994.051	693.791
			I. Epe luzeko zorrak	994.051	693.791
AKTIBO ARRUNTA	1.140.097	1.028.249	PASIBO ARRUNTA	384.578	418.022
I. Zordun komertzialak eta kobratzeko bestelako kontuak	497.494	420.874	I. Epe laburreko zorrak	15.826	-
II. Epe laburreko finantza inbertsioak	1.000	2.818	II. Hartzekodun komertzialak eta ordaintzeko bestelako kontuak	95.536	124.238
III. Epe laburreko periodifikatzeak	1.068	1.486	III. Epe laburreko periodifikatzeak	273.216	293.784
IV. Eskudirua eta bestelako aktibo likido baliokideak	640.535	603.071			
AKTIBOA GUZTIRA	2.148.855	1.898.965	ONDARE GARBIA ETA PASIBOA GUZTIRA	2.148.855	1.898.965

Aurreko urteetan bezala, Eusko Ikaskuntzaren urteko kontuak LKS AUDITORES, S.L.P. (ROAC nº 1054) enpresak ikuskatu ditu

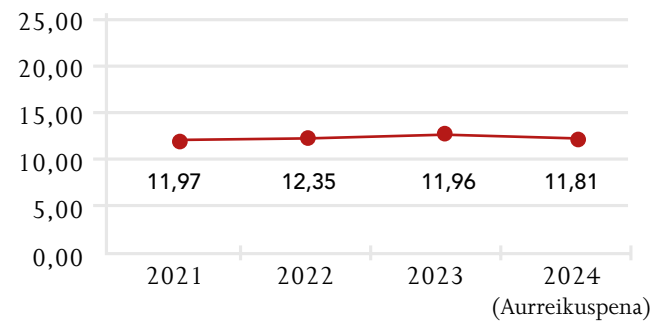
Emitza kontuak 2021, 2022 eta 2023ko abenduaren 31ean

	2021.12.31	2022.12.31	2023.12.31
DIRU SARRERAK			
Administrazio Publikoak	870.838	937.747	856.064
Bazkideak	112.146	109.624	108.643
Beste Sarrerak	78.223	80.641	70.199
GUZTIRA SARRERAK	1.061.207	1.128.012	1.034.906
GASTUAK			
Pertsonen gastuak	636.241	649.246	643.102
Erosketak eta Azpikontratazioa	374.664	431.565	355.795
Amortizazioak	32.435	30.562	28.202
Ezohizkoak eta Beste	17.316	16.572	24.733
GUZTIRA GASTUAK	1.060.656	1.127.945	1.051.832
MARJINA	551	67	- 16.926

Datu ekonomikoak 2021-2024

Bataz besteko lantaldea 2021-2024

ei-sev@eusko-ikaskuntza.eus www.eusko-ikaskuntza.eus

**Bulego Nagusiak / Oficinas Generales /
Siège Principal**

Bergara, 19
20005 – DONOSTIA
Tel. +34 943 31 08 55

Araba

Pedro Asua, 2 - 2º
01008 – GASTEIZ
Tel. +34 945 23 15 52

Bizkaia

Uribitarte pasalekua, 10
48001 – BILBO
Tel. +34 944 42 52 87

Nafarroa

Gaztelu plaza, 43 bis, 4º D
31001 - IRUÑEA
Tel. +34 948 22 21 05

Ipar Euskal Herria

51, quai Jauréguiberry
64100 - BAIONA
Tel. +33 559 59 82 90

Asmoz Fundazioa

Asteasuain, 14 (Pol. Txikiardi)
20170 – USURBIL
Tel. +34 943 21 23 69
E-posta: asmoz@asmoz.org | www.asmoz.org

Jose Miguel de Barandiaran Fundazioa

Sara Etxea. Murkondo auzoa, 4
20211 – ATAUN
E-posta: gasteiz@barandiaranfundazioa.eus
www.barandiaranfundazioa.eus